

nisteren havde indtaget Altsaa, det kan ikke være det, der har bragt Ministeren til at vige tilbage; nej, men Grundene findes her paa de sidste Sider i dette Hefte. Der er kommet en Autoritet, som ikke har noget med Skolen at gøre, som gør, ikke pædagogiske Hensyn, men fremmede Hensyn gældende, og som saa slynger denne Banstraale mod den ærede Ministers Plan om at lade Græsten gaa ud. Rikseraadets Erklæring ender jo med at sige, at de Planer, Ministeren har haft, navnlig om at afskaffe Græst i Skolen, ville være „fordærvelige for den højere Undervisning i Almindelighed“ og „aldeles tilintetgørende for det teologiske Studium i Særdeleshed“. At den ærede Kultusminister ikke har kunnet staa for en saadan — lad mig kalde det Banstraale, kan man jo ganske vist forstaa, men lige beklægt er det. Naar nu den ærede Minister alligevel ikke har givet Sagen op, ikke har fulgt det gode Raad, som Rectorernes Flertal har givet ham, og som findes Pag. 9. i Forhandlingerne, hvor de sige: vi holde paa, at al Ting skal blive ved det bestaaende; Tvedelingen have vi ganske vist i mange Aar anset for en Ulykke, derom have vi været enige, men i den senere Tid ere vi begyndte at finde os i det; derfor sige vi: lad blot være at røre ved Tingen; lad alt blive ved det bestaaende — naar den ærede Minister ikke har fulgt dette Raad, er det overmaade prisværdigt. Han har en dyb Erkendelse af de Mangler, der hæfte ved den nuværende Ordning og har gerne villet gøre sit for at komme ud over disse Mangler. Den Vej, han vilde gaa i Cirkulæret af 27de Juni 1889, mener han er blevet stoppet op for ham; nu vil han se at komme lidt frem paa Vejen ved at lempe det lidt. Det vidner i høj Grad om den ærede Ministers Interesse for Skolen og Omst. om at gøre noget for den. Naar nu imidlertid den Fordring stilles til os, der ikke have de officielle Hensyn at tage, som Ministeren maaske maa tage, og, der staa paa det Standpunkt i alt væsentligt, som Ministeren stod paa i 1889, at vi skulle følge ham under dette Forsøg, saa vil jeg sige dertil: Ja, det er ganske vist noget haardt, men med den Beredvillighed til Forhandling, der udmærker mine Meningsfæller, ere vi ogsaa fuldstændig villige til at se, hvor langt vi kunne komme med den ærede Minister. Det var dog muligt, at der kunde opnaas noget af Betydning til Forbedring af Skoleordningen; det var muligt, at denne Forhandling som en Undtagelse ikke skal føres paa det Bilkår, at det er os, der skulle opgive alle vore Ønsker, medens der fra anden Side ikke vises nogen Smøbekommen; maaske

kan man vente, at der skal blive givet noget efter paa begge Sider, og at der saa opnaas noget mere, end den ærede Minister tilbyder os her. Jeg skal dog hertil føje, at naar vi og jeg altsaa med Loyalitet gaa ind paa Forhandlinger om dette Forslag, saa sker det ganske vist for mit Vedkommende med den Overbevisning, at naar man prøver dette Forslag og de Krav, der stilles, saa skal det nok vise sig, at disse Krav, som vistnok alle de Herrer her i Tinget og, det andet Ting ville være enige om at godkende, og som jeg er overbevist om, at den ærede Minister godkender, ville blive saa uimodstaaelige, at vi tilsidst alle kunne blive enige om, at der er ingen anden Udvej end den, som han anviste i Cirkulæret af 27de Juni 1889. Den første Taler, som havde Ordet idag, det ærede 3dje Medlem for 7de Kred. (Bjerre) kom jo med meget veltalende Fordringer paa Religionens Vegne. Det er et Sag, der særlig interesserede det ærede Medlem, og han har efter mit Skøn — jeg skal mulig komme tilbage dertil — anført overmaade smukke og gode Grunde for, at Religionens Krav ikke skulle tilbedes, men det ærede Medlem, den ærede Minister og Tinget i det hele maa jo vide, at der vil komme Krav frem fra mange andre Sider. Det ærede Medlem fra 7de Kred. maa ikke smigre sig med, at netop det Krav, som han fremsatte, er det eneste, der vil finde Gehør enten i dette Ting eller det andet Ting. Men er der saa mange Supplikanter, som skulle høres, gælder det om at skaffe Luft, og saa tror jeg ikke, der er anden Udvej end den, den ærede Minister har anvist os.

Jeg skal nu tillade mig at fremhæve noget af det, jeg anser for Fordelene ved Forslaget, og skal derefter berøre de Bestemmelser, jeg mener ere uheldige, og endelig gøre til Genstand for Overvejelse, om saa de Fordele, der ville opnaas ved dette Forslag, ere saa væsentlige, at de opveje Ulemperne, og om det overhovedet er værd at røre ved denne Sag og komme ind paa en Skolereform — lad den saa kun være stykkevis — naar der ikke kan opnaas andet og mere end det, Ministeren her tilbyder. Man maa jo nemlig huske paa, at en Reform af den lærde Skole er ikke noget, man gaar til hvert Aar eller hvert andet Aar. Der er en vis Tradition om, at en Skoleordning bestaar mindst i 20 Aar; længere lader det ikke til, at den bestaar. Vedtage vi her en Skolereform og nøjes med smaa Fremskridt, maa de Herrer være enige med os i, at saa er denne Afgørelse truffet for længere Tid. Og Spørgsmaalet bliver da, om det er værd at præjudicere Sagen for længere Tid.